

18

TOEN IK 18 WAS DROOMDE IK VAN...

JE WAS VOOR OF TEGEN MIJ, IK WAS NOOIT NEUTRAAL

“Toen ik achttien was, beleefde ik helemaal geen gelukkige periode. Ik voelde mij verstikt, alsof ik gevangen zat in een kooi. In mijn laatste jaar humaniora kreeg ik zelfs een regelrechte burn-out en bore-out, en had ik bovendien maandenlang last van klierkoorts. Ik miste veel lessen en daardoor moest ik in de zomer nog examens inhalen, wat het alleen maar lastiger maakte. Ik kijk dan ook niet met plezier op die jaren terug. De traditionele Romereis bijvoorbeeld vond ik verschrikkelijk oppervlakkig, ik miste diepgang. Eigenlijk heeft dat gevoel mijn hele jeugd overheerst.

“Op mijn zevende ben ik van Polen naar België verhuisd, omdat mijn ouders het communistische regime niet steunden en de perspectieven voor hun kinderen allesbehalve rooskleurig waren. We wisten niet precies waar we naartoe wilden, maar we wisten wel dat we weg wilden. En zo zijn we uiteindelijk in België beland.

“Door de taalkloof werden mijn twee zussen en ik in de basisschool een jaar achteruit geschoven. Daardoor zat ik altijd bij jongere meisjes in de klas. En omdat ik toen ontzettend lui was, moest ik al snel een jaar opnieuw doen. Elk jaar leek de kloof tussen mij en mijn medeleerlingen te groeien. En werd ik alleen maar ongelukkiger. Ik had ook heel sterk het gevoel dat ik van alles voorgelogen werd, maar tegelijk was ik niet ongerust in de toekomst. Ik heb altijd het gevoel gehad dat het wel goed zou komen.

“Al van kinds af aan heb ik een groot probleem met autoriteit, en op mijn achttiende werd het nog moeilijker om de legitimiteit van bepaalde autoriteiten te erkennen. Ik moest mij houden aan allerlei regels die de school oplegde, maar waar ik het nut niet van inzag. Het feit dat we

Alicja Gescinska

- Geboren in Warschau, Polen, in 1981
- Verhuisde op 7-jarige leeftijd naar België, en belandde via het Klein Kasteeltje in Lede
- Studeerde in 2007 af in de Moraalwetenschappen (grootste onderscheiding)
- In 2011 verscheen haar eerste boek: *De verovering van de vrijheid*
- Legt de laatste hand aan haar doctoraat over het denken van Max Scheler en Karol Wojtyła (paus Johannes Paulus II)

Ik miste diepgang,
mijn hele jeugd lang

na de speeltijd allemaal mooi in een rij moesten staan bijvoorbeeld.

“Op mijn achttiende was ik echt een buitenbeentje.

Je was voor of tegen mij, ik was nooit neutraal. Maar wanneer er beslist moest worden, werd altijd naar mijn mening geluisterd. Ik ben nooit een eenzaat of een zonderling geweest, maar ik heb mij wel altijd als anders beschouwd. Ik stond met één been in de groep en met het andere er steeds buiten. En zo stond ik ook in mijn eigen leven. Heel vaak voelde ik mij toeschouwer in mijn eigen leven. Daardoor kon ik nooit volledig opgaan in het schoolgebeuren. Ik was geen rebel, maar veel leerkrachten vonden dat ik ‘moeilijk’ deed. Ik had gewoon te veel vragen. Als kind ben ik mij zeer snel bewust geworden van een soort existentiële eenzaamheid waar je als mens door moet.

“Het gevoel een outsider te zijn, is bij mij altijd zeer sterk aanwezig geweest. Door mijn verhuizing naar België behoorde ik niet meer tot een land, en werd ik plots een migrant. Toen ik op mijn veertiende voor het eerst terugging naar Polen, zeiden de Poolse kinderen dat ik maar beter terug naar België kon keren. Toen ervaarde ik sterk het gevoel nergens bij te horen. Mijn hele jeugd ben ik op zoek geweest naar wie ik echt ben en waar ik thuis hoor. Mijn liefde voor taal en filosofie is pas nadien gekomen, dankzij die zoektocht naar mijn plek in de wereld.

“Toen ik achttien was, droomde ik vooral van een uitweg. Ik wou verlost zijn van de verplichtingen op school en was op zoek naar een vlucht. Die vond ik in poëzie en theater. Ik las veel, toneelstukken van Beckett en Sartre onder andere, en schreef zelf ook veel poëzie en theatermonologen. Daar voelde ik mij in thuis, en dat was mijn grote reddingsboei.

“Uitgaan heb ik eigenlijk nooit gedaan. Met een boek thuis zitten heeft mij altijd meer plezier gebracht. Af en toe ging ik met vrienden op café, maar echt uitgaan verschaftte me alleen hoofdpijn en weinig plezier. Ik heb een hekel aan te luide muziek. Beats die de grond doen daveren en de oren suizen. Maar ik heb mij nooit wereldvreemd gevoeld, of mijn sociale contacten laten verwateren.

Gescinska voelde zich een buitenbeentje. Een uitweg vond ze onder meer in theater.

“Die sociale contacten namen mijn besef van de existentiële eenzaamheid niet weg. Ook onder vrienden kun je toch heel alleen zijn. Wat het erger maakte, was het feit dat veel mensen de periode rond hun achttiende als de mooiste tijd van hun leven omschreven. Dat gevoel had ik helemaal niet. ‘Wat als het vanaf nu alleen maar erger zal worden?’, vreesde ik. ‘En ik ben nu al niet gelukkig.’

“Ik was er op mijn achttiende ook zeker van dat ik nooit verder zou studeren: ik zou actrice worden, en mijn hele leven op de planken staan. Maar toen ik mij na de humaniora wou inschrijven in een theateropleiding, slaagde ik niet voor het toegangsexamen. Bij mij is het altijd alles of niets, dus die droom heb ik radicaal opgeborgen.

“Twee jaar later ben ik filosofie gaan volgen, en dat was voor de meeste mensen rond mij geen verrassing. Al op jonge leeftijd stelde ik de dingen steeds in vraag. Kregen we op school een literatuurlijst, dan vroeg ik meteen waarom we juist die boeken moesten lezen. Al spottend noemden ze mij dikwijls ‘de filosofe’ of ‘de moraliste’. Hoe dikwijls ik niet gehoord heb: ‘Ach, ze stelt het weer in vraag’. Ik ben dus niet plots filosofe geworden, maar door filosofie te studeren ben ik meer mezelf geworden.

“Ik had lange tijd niet door waarom je moest studeren. Goed zijn in wiskunde of taal zag ik gewoon als een aangeboren gave. Gelukkig kon ik makkelijk memoriseren, en haalde ik door zeer weinig te doen nog goede resultaten. Nu ben ik daar beschaamd voor, en vind ik het doodjammer dat ik bijvoorbeeld nooit Latijn heb willen volgen. Achteraf bekeken vind ik het heel raar dat ik nooit een leerkracht heb ontmoet die de drang om dingen te kunnen en te weten heeft kunnen losweken.

“Ik heb het gevoel dat ik mijn leven met vertraging ben begonnen. Dat ik nu zo hard studeer, is dan ook voor een groot deel compensatie voor het gebrek aan arbeids-ethos op school. En ik heb ook gemerkt dat ik elk jaar een beetje gelukkiger ben geworden. Mijn leven nu is dus een heel stuk aangenamer dan toen ik achttien was. Filosofie troost.”

☺

THUIS ZITTEN MET EEN
BOEK DEED ME MEER
PLEZIER DAN UITGAAN

tekst Lander Deweer
foto Jurgen Rogiers